

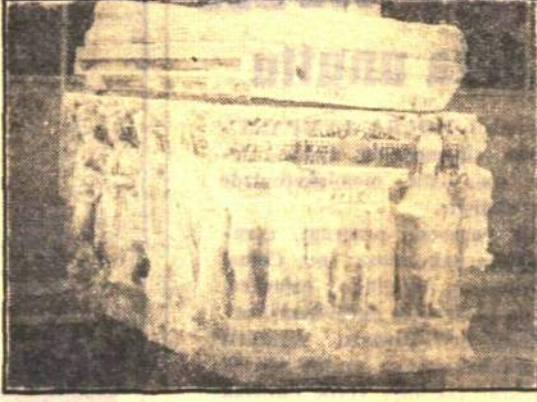
TARİH SOYGUNU

Yazar:

ORHAN DURU

ANKARA
ARKEOLOJİ
MÜZESİNDE
BİR
ROMA
TÂHDİ

Hitit eserleri özellikle bütün dünya müzelerinin iştahını kabartmaktadır

Tarihî eser

kaçakçılığını kim yürütür?

5

Cumhuriyet döneminde, millî yönetim altında tarihî eser kaçakçılığı önlenmiştir. Büyük Atatürk, kazıların artık Türkler eliyle yönetilmesi ve tarih araştırmalarının geliştirilmesi için Türk Tarih Kurumunu kurmuş, Türk arkeologlar dünyada yankılar uyandıran kazılara girişmişlerdir. Müzelerimiz oldukça gelişmiş ve işler düzene girmiştir.

Ancak, Mehmet Metin Nigâr'ın belirttiği gibi 1946'lardan itibaren yabancı uzmanların, yardım heyetlerinin gelişi, Türkiye'de turizm çağının başlangıcı ile yeniden tarihi eser kaçakçılığı alıp yürümüştür.

Nigâr'a göre tarihi eser kaçakçılığını şu ellerde yürütmektedir:

- 1 - Yabancı uzmanlar,
- 2 - Yabancı kültür ataşelikleri,
- 3 - Yabancı bilim adamları.

Tabii bunlara hizmet eden Türkler, perde arkasından kaçakçılık için gizli kazılar yaparak büyük para kazananlar yok değildir.

Dikkatler Türkiyeye döndü

Yetkililerin belirttiği gibi dikkatler son zamanlarda Türkiye'ye dönmüştür. Bunun bir nedeni şudur: Bütün dünya müzeleri, İtalya'da, Yunanistan'da, Mısır'da çıkarılan eserlerle tiklim tiklim dolmuştur. Türkiye ise henüz yeniliklerle dolu bir alandır. Hitit eserleri özellikle bütün dünya müzelerinin iştahını kabartmaktadır. Türkiye'de açılmayı bekleyen 20 bin kadar büyük ve tarihi yerleşme yeri vardır. Daha el sürülmemiştir bunlara. Hitit eserleri yanında Bizans eserleri de son zamanlarda ilgi uyandırmaya başlamıştır.

Avrupa ve Amerika müzelerinin müdürleri her yıl dünyayı dolaşıp eser satın almaktadırlar. Bu müzelerin ardında büyük para vardır. Büyük para ise, ister istemez kaçakçılığı teşvik etmektedir. Amerikada çıkan bir kanun, eski eserleri olup da müzelere bağışlayanlardan vergi indirimli yapmaktadır. Ayrıca bağışlayan kimsenin adı müzelere yazılmaktadır. Bu durum, Amerikalıların dünyanın çok yerinde paralarını eski eserlere yatırmalarına sebep olmaktadır.

Sonuç şudur: Antalyada bulunan Bizans gümüş tabakları İsviçre üzerinden Amerikayı boylamış ve Dumberton Oaks müzesinde baş köşelerden birisini almıştır. Bu tabakların Türk müzelerinde ancak bir-iki örneği bulunmaktadır.

Amerikalıların yönettiği Gordiom kazılarında Selefkos'lara ait çok ender üç altın para bulunmuştur. Şimdi bunlardan iki tanesi Ankara Hittit müzesindedir. Bir tanesi ise önce kaybolmuş, sonra Amerikan müzelerinden birinde ortaya çıkmıştır.

Merzuka Akçam olayı

27 Mayıs devriminden önceki dönemde basını en çok uğraştıran olaylardan birisi Merzuka Akçam'ın kaçakçılık olayı olmuştur. Akçam'ın eroin kaçırdığı id-

Iran'da Persopolis harabelerinde kanatlı boğa heykeli biraz ağır olduğu için soyguncular dokunamamış olsa gerek

dia edilmiş, bulunanların eroin olup olmadığı uzun süre tartışılmış, sonuçta bir şey çıkmamıştı. Akçam, Beyrut'a giderken yakalanmıştı.

Akçam'ın üzerinde çok değerli bir antika para koleksiyonu bulunması ise kimsenin dikkatini çekmemişti. Koleksiyon, değerli altın ve gümüş paralardan müteşekkildi. Bugün bu paralar Ankara Arkeoloji Müzesinde bulunmaktadır.

Yurt dışına tarihi eser trafiğini yönetenler içinde antikacılar da bulunmaktadır. Bunlar aracı-

lar vasıtasıyla Anadolu'yu karış karış taramakta, köylerden, köylülerden, gizli kazı yapanlardan eser toplayıp özellikle yabancılara satmaktadırlar.

Bundan bir süre önce çıkarılan bir yönetmelik de, antikacılığı düzenlemek için yeterli müeyyideleri getirememiştir.

YARIN :

Mellaart olayı